

Konstnärnämnden
The Swedish Arts Grants Committee

PM
Återrapportering
2022-03-01
Diarienummer:
KN 2022/2180

Konstnärnämndens krisstöd till konstnärer 2021

Återrapportering av regeringsuppdrag 2022-03-01

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Uppdrag och bakgrund	3
1.2	Avgränsningar	3
2	Översikt över krisstöden	4
3	Krisstipendier 2020	6
3.1	Krisstipendium 1, våren 2020	6
3.2	Krisstipendium 2, hösten 2020	7
4	Krisstipendier 2021	9
4.1	Sökande	10
4.2	Juridiskt kön	11
4.3	Geografisk spridning	12
4.4	Ålder	13
4.5	Konstområden och yrkeskategorier	13
4.6	Extra arbetsstipendier	14
5	Analys och bedömningar	15
6	Nuläge och behov framåt	17

1 Inledning

1.1 Uppdrag och bakgrund

Coronapandemin har haft stor ekonomisk påverkan på kulturlivet och de enskilda konstnärerna. Krisen har efter hand fördjupats och kommit att omfatta en allt större del av konstnärskollektivet. Konstnärnsämnden har på regeringens uppdrag fördelat cirka 740 miljoner kronor i krisstipendier till enskilda konstnärer i tre utlysningar under 2020 och 2021, och har i februari 2022 tilldelats ytterligare 170 miljoner kronor att fördela under våren.

I Konstnärnsämndens regleringsbrev för 2022 står att *Konstnärnsämnden ska göra en uppföljning av de krisstöd som myndigheten fördelat med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19. Uppföljningen ska även innefatta en analys av myndighetens bidragsgivning och vilka slutsatser som kan dras av denna.*

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) senast den 1 mars 2022.

1.2 Avgränsningar

Konstnärnsämndens fördelning av krisstöd år 2020 rapporterades till regeringen i mars 2021¹ och sammanfattas endast kortfattat i detta PM. Fokus för denna återrapportering är myndighetens arbete med Krisstipendium 3 under 2021.

---

¹ Konstnärnsämnden 2021. *Konstnärnsämndens krisstipendier till konstnärer 2020.* Återrapportering av ett regeringsuppdrag 2021-03-01.

2 Översikt över krisstöden

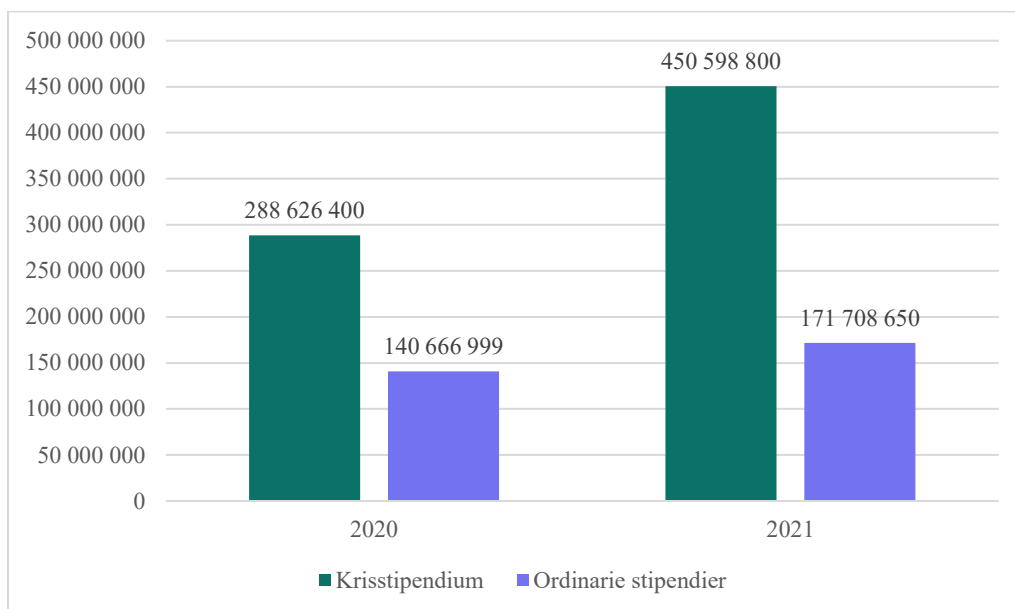
Under 2020 och 2021 fördelade Konstnärnämnden totalt cirka 740 miljoner kronor till yrkesverksamma konstnärer genom särskilda krisstipendier.

Tabell 1. Översikt samtliga krisstöd 2020–2022.

	Utllysning	Antal sökande	Antal beviljade	Stipendiebelopp	Totalt fördelat
Krisstipendium 1	maj-20	3 327	1 956	15 000–30 000	69 905 000
Krisstipendium 2	okt-20	4 701	4 357	50 200	218 721 400
Krisstipendium 3	feb-21	7 326	7 007	57 200	400 800 400
Extra arbetsstipendium	-	-	599	70 000–100 000	49 970 000
Krisstipendium 2022	-	-	7 862	21 600	169 819 200
Summa		15 354	21 781	129 000	909 216 000

Konstnärnämnden har under pandemiåren behandlat dubbelt så många ansökningar som normalt: 2020 fördelades dubbelt så mycket pengar i krisstöd som i ordinarie stöd. År 2021 fördelades nästan tre gånger så mycket pengar i krisstöd som i ordinarie stöd.

Diagram 1. Fördelade belopp 2020 och 2021.

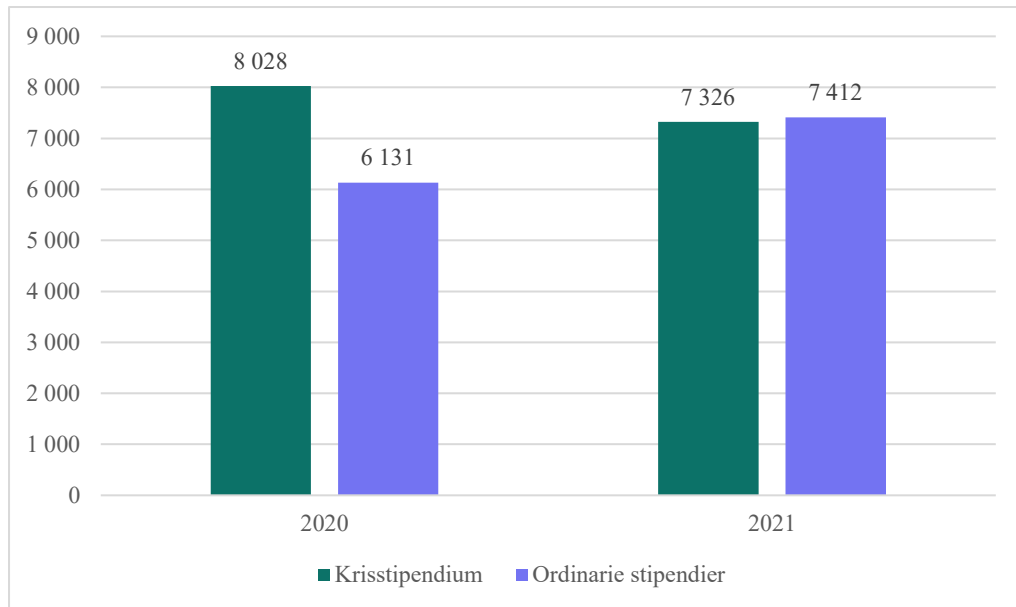
Totalt fick vi in 15 354 ansökningar om krisstipendier under 2020 och 2021. Ansökningarna motsvarade 9 571 individer.

Under perioden 2020–2021 fick vi totalt in 13 543 ansökningar till våra ordinarie stipendier och bidrag. Ansökningarna motsvarade 7 803 individer.

Drygt hälften av dessa sökte även ett eller flera krisstipendier. Vi kan alltså konstatera att det är många konstnärer utöver de som vanligtvis vänder sig till Konstnärnämnden, som har ansökt om krisstipendium.

Diagram 2. Antal behandlade ansökningar 2020 och 2021.

Sammanlagt fördelade vi 739 225 200 kronor i krisstöd under 2020 och 2021.

I de ordinarie utlysningarna fördelade vi sammanlagt 362 065 800 kronor under samma period. Summan inkluderar fleråriga stipendier som beviljats tidigare år.

3 Krisstipendier 2020

Totalt fördelade Konstnärnsnämnden under 2020 cirka 289 miljoner kronor som krisstipendier.

Tabell 2. Antal behandlade och beviljade ansökningar totalt samt uppdelat på kön och totalt beviljat belopp för Krisstipendium 1 och 2 under år 2020.

	Sökande			Beviljade			Belopp
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	
Bild och form	1 653	1 094	2 747	1 206	776	1 982	94 241 000
Musik	1 172	2 424	3 596	960	1 971	2 931	130 294 400
Teater	381	331	712	316	283	599	27 060 400
Dans och cirkus	345	168	513	284	149	433	19 810 800
Film	210	250	460	167	201	368	17 219 800
Summa	3 761	4 267	8 028	2 933	3 380	6 313	288 626 400

3.1 Krisstipendium 1, våren 2020

Det av regeringen tydliggjorda syftet med det första krisstipendiet var att kompensera för intäktsbortfall till följd av utebliven ersättning i samband med inställda uppdrag under perioden 12 mars–31 augusti 2020. Inriktningen för stipendiet innebar en bredare målgrupp än den som normalt omfattas av Konstnärnsnämndens bidragsgivning. Krisstipendiet riktade sig inte enbart till dem som vanligtvis söker stipendium eller bidrag hos Konstnärnsnämnden, utan till hela gruppen yrkesverksamma konstnärer. Fokus i bedömningsarbetet låg på om intäktsbortfall till följd av inställda eller uppskjutna konstnärliga uppdrag kunde styrkas. En utmaning för myndigheten var att snabbt och rättssäkert kunna nå ut och fördela stödet. Utmaningen för de sökande var att många saknade avtal eller liknande bevis för att ett konstnärligt uppdrag skulle ha ägt rum.

Totalt inkom 3 327 ansökningar vilka sammanlagt motsvarade ett intäktsbortfall på närmare 300 miljoner kronor. Det var framför allt verksamma inom musikområdet som sökte, följt av bild och form. Krisstipendium 1 kunde sökas på tre olika nivåer, 15 000 kronor, 30 000 kronor eller 50 000 kronor beroende på intäktsbortfalllets storlek. Till skillnad från Konstnärnsnämndens ordinarie stipendier och bidrag bereddes ansökningarna inte av ledamöterna i myndighetens beslutandegrupper. Det var myndighetens handläggare som stämde av att de sökande lämnat skriftliga underlag som styrkte ett intäktsbortfall. Nära hälften av ansökningarna kunde beviljas det högsta sökbara beloppet på 50 000 kronor. 1 956 konstnärer beviljades stöd i första

utlysningen, det innebar en bifallsgrad på 59 procent. Totalt fördelades 69,9 miljoner kronor genom Krisstipendium 1.

Tabell 3. Antal behandlade och beviljade ansökningar totalt samt uppdelat på kön och totalt beviljat belopp för Krisstipendium 1.

	Sökande			Beviljade			Belopp
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	
Bild och form	557	339	896	217	110	327	11 160 000
Musik	598	1 141	1 739	405	729	1 134	40 085 000
Teater	167	132	299	121	101	222	8 135 000
Dans o. cirkus	143	59	202	87	42	129	4 550 000
Film	92	99	191	71	73	144	5 975 000
Summa	1 557	1 770	3 327	901	1 055	1 956	69 905 000

3.2 Krisstipendium 2, hösten 2020

Det andra krisstipendiet som Konstnärnämnden fick i uppdrag att fördela riktade sig på ett tydligare sätt till enskilda, yrkesverksamma, frilansande konstnärer inom bild och form, musik, teater, film, dans och cirkus. Även denna gång var uppdraget att nå ut till en bredare grupp av konstnärer än som vanligtvis söker hos oss. Eftersom Krisstipendium 2 inte skulle kompensera styrkt intäktsbortfall, som vid Krisstipendium 1, innebar det att den ordinarie bidragsförordningens betoning på ekonomiskt behov och konstnärlig kvalitet blev tydligare i beredningen. Prioriteringen gjordes utifrån den sökandes omfattning av dennes konstnärliga verksamhet samt om den konstnärliga verksamheten bedömdes vara på en professionell nivå.

Söktrycket var högre till Krisstipendium 2 än till det första krisstipendiet. Anledningen till det var bland annat att Krisstipendium 2 kunde sökas av fler, då det inte var kopplat till ett specifikt intäktsbortfall. Krisstipendium 2 utlystes utan angivna sökbelopp, men Konstnärnämndens styrelse hade beslutat att den lägsta nivån på stipendiet skulle vara ett prisbasbelopp. Totalt inkom 4 701 ansökningar, vilket var 1 374 fler än till Krisstipendium 1, en ökning med 41 procent. Även denna gång hade vi flest antal sökande från musikområdet, följt av bild och form. Beredningen av ansökningarna gjordes denna gång av sakkunniga, till största delen från våra ordinarie beslutandegrupper.

4 357 konstnärer beviljades Krisstipendium 2, vilket innebar en bifallsgrad på 93 procent. Samtliga beviljade stipendier var på 50 200 kronor. Totalt fördelat belopp var 218,7 miljoner kronor.

Tabell 4. Antal behandlade och beviljade ansökningar totalt samt uppdelat på kön och totalt beviljat belopp för Krisstipendium 2.

	Sökande			Beviljade			Belopp
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	
Bild o. form	1 096	755	1 851	989	666	1 655	83 081 000
Musik	574	1 283	1 857	555	1 242	1 797	90 209 400
Teater	214	199	413	195	182	377	18 925 400
Dans o. cirkus	202	109	311	197	107	304	15 260 800
Film	118	151	269	96	128	224	11 244 800
Summa	2 204	2 497	4 701	2 032	2 325	4 357	218 721 400

4 Krisstipendier 2021

Under våren 2021 fördelade Konstnärnsnämnden cirka 360 miljoner kronor i krisstöd genom Krisstipendium 3. Krismedlen tilldelades myndigheten dels via ordinarie regleringsbrev, dels vid extra regeringsbeslut i början av året. Krisstipendium 3 var ett generellt krisstipendium riktat till yrkesverksamma konstnärer. Liksom för Krisstipendium 2 utlystes stipendiet utan ett fast belopp. Styrelsen hade även denna gång beslutat att stipendiesumman inte skulle vara lägre än ett prisbasbelopp. Precis som för Krisstipendium 2 anlätades sakkunniga i beredningen av ansökningarna.

Till Krisstipendium 3 ansökte 7 326 konstnärer. När beslut fattades i maj, beviljades 6 290 konstnärer ett Krisstipendium 3. Det innebar en bifallsgrad på 86 procent. Samtliga stipendier var på 57 200 kronor. Drygt 1 000 konstnärer fick avslag på sin ansökan, då de tillgängliga medlen inte räckte till alla sökande som uppfyllde kriterierna. Prioriteringsgrunderna var samma som för Krisstipendium 2, det vill säga omfattningen av den sökandes konstnärliga verksamhet samt om den konstnärliga verksamheten genomfördes i professionella sammanhang.

I juni fick Konstnärnsnämnden i uppdrag att fördela ytterligare krisstöd på 92 miljoner kronor. Myndighetens styrelse beslutade att det inte skulle göras genom en ny utlysning då summan i sammanhanget var för låg för att det skulle vara effektivt. En ny utlysning skulle ha inneburit stora administrativa kostnader och en lång handläggningstid, genom vilken endast en mindre grupp sökande skulle kunna bifallas. I stället fördelades medel till konstnärer som fått avslag vid beslutet i maj, trots att de uppfyllde villkoren för Krisstipendium 3.

I september fördelades cirka 41 miljoner kronor och ytterligare 717 konstnärer kunde beviljas ett Krisstipendium 3². Totalt fördelades under 2021 nästan 401 miljoner till drygt 7 000 konstnärer genom Krisstipendium 3. Andelen beviljade ansökningar var 96 procent. Det innebar att alla som uppfyllde kriterierna för Krisstipendium 3 kunde beviljas ett stipendium. De som inte kom i fråga för ett stipendium bedömdes antingen inte vara yrkesverksamma konstnärer, hade en för hög inkomst, studerade på mer än 50 procent eller bedömdes inte ha sin huvudsakliga verksamhet i Sverige³.

---

² För information om hur Konstnärnsnämnden hanterade de återstående ca 50 miljoner av krisstödet, se kapitel 4.2 Extra arbetsstipendier.

³ Riktlinjer för Krisstipendium 3, antagna av Konstnärnsnämndens styrelse 2020-12-22.

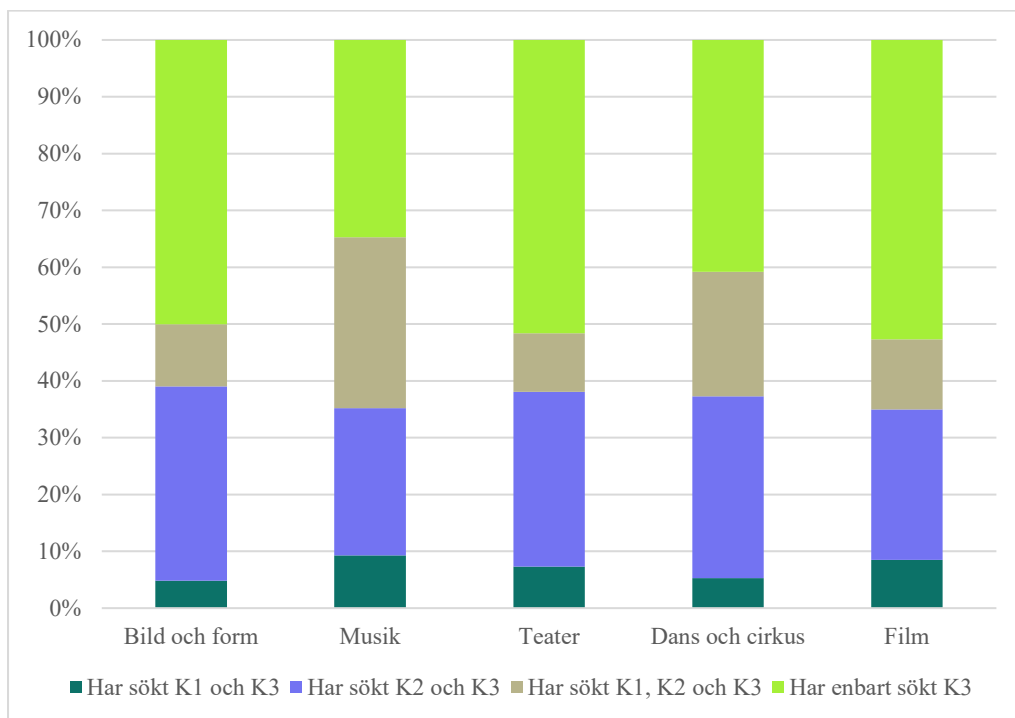
Tabell 5. Antal behandlade och beviljade ansökningar totalt samt uppdelat på kön och totalt beviljat belopp för Krisstipendium 3.

	Sökande			Beviljade				
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Andel bifall	Belopp
Bild o. form	1 814	1 192	3 006	1 735	1 124	2 859	95 %	163 534 800
Musik	847	1 892	2 739	835	1 839	2 674	98 %	152 952 800
Teater	378	308	686	359	291	650	95 %	37 180 000
Dans o. cirkus	283	173	456	275	169	444	97 %	25 396 800
Film	184	255	439	159	221	380	87 %	21 736 000
Summa	3 506	3 820	7 326	3 363	3 644	7 007	96 %	400 800 400

4.1 Sökande

Drygt 7 000 konstnärer ansökte om Krisstipendium 3. Av dessa hade knappt hälften även sökt till Krisstipendium 2 och drygt en fjärdedel hade också sökt till Krisstipendium 1. Inom musikområdet var det en större andel som sökt alla tre krisstipendierna. Inom film, teater samt bild och form var det däremot en större andel som enbart ansökte om Krisstipendium 3.

Diagram 3. Andel av sökande till Krisstipendium 3 som sökt ett eller flera krisstipendier.

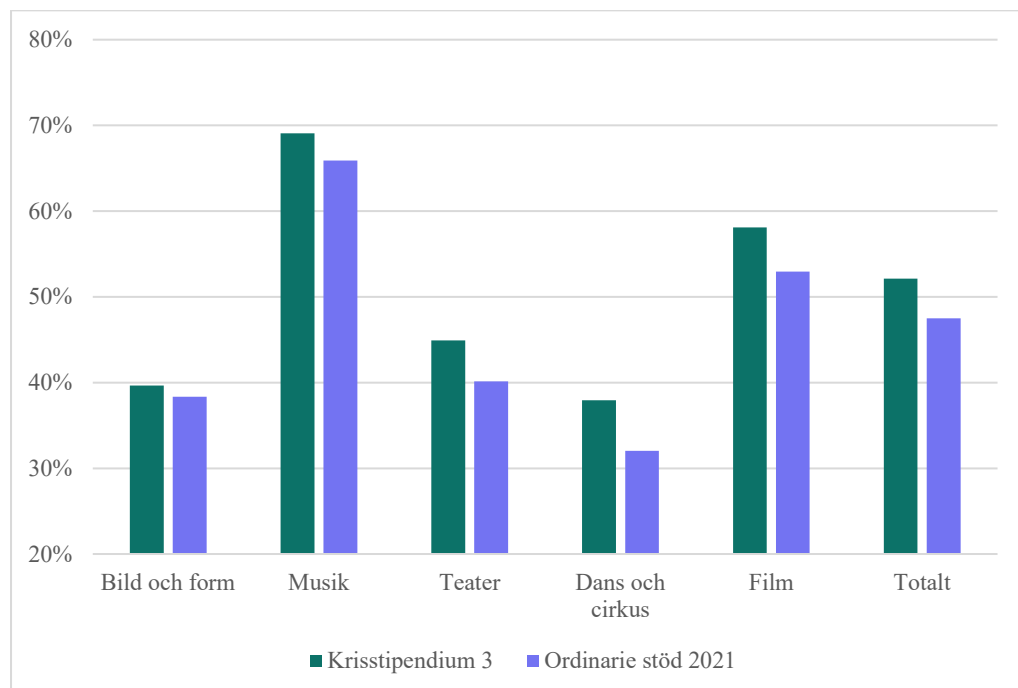

4.2 Juridiskt kön

I jämförelse med våra ordinarie stipendier och bidrag var männen i majoritet bland de sökande till Krisstipendium 3. De utgjorde 52 procent av ansökningarna, att jämföra med 43 procent för de ordinarie bidragen. Inom samtliga konstområden var andelen män högre än för våra ordinarie stipendier och bidrag. Vi kunde se samma mönster i ansökningarna till Krisstipendium 2. Men i den första utlysningen, till Krisstipendium 1, var könsfördelningen mer lik den ordinarie.

Diagram 4. Andel av ansökningarna från män till Krisstipendium 3 uppdelat per konstområde.

4.3 Geografisk spridning

Konstnärnämnden följer upp geografisk spridning utifrån bostadsort. Den geografiska spridningen av konstnärer som ansökte om Krisstipendium 3 följde i stort fördelningen av våra ordinarie stipendier och bidrag. Drygt hälften av alla som sökte var bosatta i Stockholms län. Storstadsregionerna omfattade sammanlagt 82 procent av ansökningarna.

Tabell 6. Geografisk spridning av ansökningar och beviljade medel för Krisstipendium 3.⁴

Län	Alla sökande	Andel	Bifall	Andel av bifall	Andel bifall i länet	Beviljat belopp
Blekinge	24	0,3%	22	0,3%	91,7%	1 258 400
Dalarna	93	1,3%	87	1,2%	93,5%	4 976 400
Gotland	58	0,8%	57	0,8%	98,3%	3 260 400
Gävleborg	68	0,9%	65	0,9%	95,6%	3 718 000
Halland	95	1,3%	89	1,3%	93,7%	5 090 800
Jämtland	54	0,7%	52	0,7%	96,3%	2 974 400
Jönköping	39	0,5%	37	0,5%	94,9%	2 116 400
Kalmar	69	0,9%	67	1,0%	97,1%	3 832 400
Kronoberg	51	0,7%	50	0,7%	98,0%	2 860 000
Norrbottn	75	1,0%	68	1,0%	90,7%	3 889 600
Skåne	975	13,3%	942	13,4%	96,6%	53 882 400
Stockholm	3 771	51,5%	3 604	51,4%	95,6%	206 148 800
Södermanland	94	1,3%	91	1,3%	96,8%	5 205 200
Uppsala	118	1,6%	112	1,6%	94,9%	6 406 400
Värmland	92	1,3%	89	1,3%	96,7%	5 090 800
Västerbotten	70	1,0%	67	1,0%	95,7%	3 832 400
Västernorrland	64	0,9%	63	0,9%	98,4%	3 603 600
Västmanland	54	0,7%	46	0,7%	85,2%	2 631 200
Västra Götaland	1 253	17,1%	1 206	17,2%	96,2%	68 983 200
Örebro	95	1,3%	89	1,3%	93,7%	5 090 800
Östergötland	90	1,2%	81	1,2%	90,0%	4 633 200
Utland	22	0,3%	21	0,3%	95,5%	1 201 200
	7 324		7 005			400 800 400

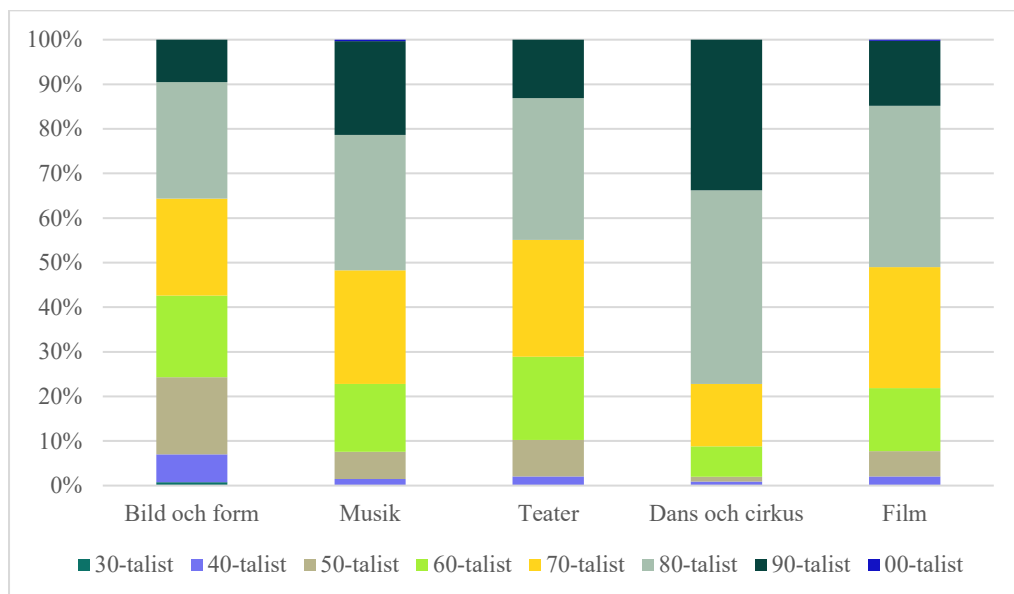
⁴ Två sökande har skyddad identitet varför de ej finns med i den geografiska statistiken.

4.4 Ålder

Genomsnittlig ålder för de som sökte till Krisstipendium 3 var 45 år, vilket också är den genomsnittliga åldern för sökande till Konstnärnämndens ordinarie stipendier och bidrag. Bland sökande till Krisstipendium 3 har bild- och formkonstnärer den högsta genomsnittliga åldern på 49 år, att jämföra med sökande inom dans där snittåldern låg på 36 år. Bild- och formkonstnärerna är aktiva högt upp i åldrarna, medan utövare inom dans har en kortare karriär som yrkesverksamma inom området. 70- och 80-talister utgör drygt hälften av de sökande till Krisstipendium 3.

Diagram 5. Åldersgrupper, sökande Krisstipendium 3.

4.5 Konstområden och yrkeskategorier

Andelen sökande inom musik- och teaterområdena var större till Krisstipendium 3 än till ordinarie stipendier. Bild- och formkonstnärerna utgjorde majoriteten av de sökande till Krisstipendium 3, med 41 procent av ansökningarna jämfört med 50 procent till ordinarie utlysningar.

Skådespelare, cirkusartister, fotografer, formgivare, illustratörer och konsthantverkare, filmfotografer, filmregissörer, kostymtecknare, ljud- och ljusdesigner är de yrkeskategorier som i högre utsträckning ansökt om Krisstipendium 3 i jämförelse med ordinarie stöd.

4.6 Extra arbetsstipendier

De drygt 50 miljoner kronorna, som återstod av de i juni tilldelade 92 miljoner kronorna⁵, fördelades som extra arbetsstipendier. Totalt cirka 600 extra ettåriga arbetsstipendier fördelades inom de olika konstområdena. Stipendierna låg på mellan 70 000 kronor och 100 000 kronor⁶. Den extra fördelningen innebar att beviljandegraden för arbetsstipendium under 2021 uppgick till 37 procent, att jämföra med tidigare år då beviljandegraden legat på mellan 18 och 25 procent. De extra arbetsstipendierna syftade till att vara ett ekonomiskt stöd men också till att stimulera inför återstarten. Vi har fått indikationer på att arbetsstipendierna har fyllt en viktig funktion genom att fler tack vare dessa lyckats hålla sig kvar inom sitt konstnärliga yrke och inte tvingats söka annan försörjning.

Tabell 7. Antal beviljade ansökningar om extra arbetsstipendier totalt samt uppdelat på kön och totalt beviljat belopp.

	Kvinnor	Män	Totalt	Belopp
Bild och form	132	73	205	20 500 000
Musik	102	165	267	18 690 000
Teater	38	17	55	4 400 000
Dans och cirkus	21	10	31	3 100 000
Film	20	21	41	3 280 000
Summa	313	286	599	49 970 000

⁵ Cirka 41 miljoner kronor, av de 92 miljonerna, fördelades ut genom tilläggsbeslut till Krisstipendium 3, se kapitel 4 Krisstipendier 2021.

⁶ Stipendiesumman för ettåriga arbetsstipendier är 100 000 kronor inom konstområdena bild och form, dans samt cirkus, 80 000 kronor inom teater och film, samt 70 000 kronor inom musik.

5 Analys och bedömningar

Konstnärnämnden har fördelat tre olika krisstipendier till konstnärer under perioden 2020–2021. Under 2020 fördelades Krisstipendium 1 och Krisstipendium 2, och under 2021 fördelades Krisstipendium 3 samt extra ettåriga arbetsstipendier. Totalt tog vi emot 15 354 ansökningar från 9 571 individer till våra utlysningar för krisstipendierna.

Det är en förhållandevis liten andel av det totala antalet konstnärer som har sökt samtliga tre krisstipendier⁷. Av de cirka 30 000⁸ yrkesverksamma konstnärer som beräknas finnas i Sverige har totalt 1 408 konstnärer sökt samtliga krisstipendier och 2 962 har sökt två krisstipendier. Det kan enligt vår bedömning bero på att det var svårt för många konstnärer att söka Krisstipendium 1, då det krävdes skriftliga avtal som grund för ansökan. Ytterligare en orsak kan vara att konstnärer inte kände till den första respektive den andra utlysningen. Vi har sett ett succesivt ökat söktryck till våra krisstipendier, vilket indikerar att allt fler konstnärer efter hand fått kännedom om Konstnärnämndens krisstipendier, men också att fler drabbades ekonomiskt ju längre krisen fortsatte.

Krisstipendium 2 och Krisstipendium 3 var utformade på samma sätt, vilket innebär att alla som beviljades Krisstipendium 2 också var berättigade att söka Krisstipendium 3, såvida de inte börjat studera eller fått en tillsvidareanställning. Vi hade förväntat oss att fler skulle söka alla tre krisstipendier eller åtminstone Krisstipendium 2 och 3. I vår kontakt med konstnärer har det framkommit att vissa avstod från att söka för att solidariskt lämna utrymme för att andra konstnärer skulle kunna få ekonomiskt stöd. I flera fall trodde de initialt att de inte skulle drabbas så hårt av krisen, men när denna drog ut på tiden, drabbades många när royalties och andra upphovsrättsinkomster som brukar utbetalas i slutet av året, helt uteblev eller var på en betydligt lägre nivå än tidigare. Det finns också exempel på konstnärer som hade velat söka men inte uppmärksammat utlysningen.

Det är konstnärer verksamma inom musikområdet som i störst utsträckning har sökt alla tre krisstipendierna. Vår analys är att det beror på att musikområdet drabbades snabbt av restriktionerna och att området inte hunnit hämta sig utan haft det svårt genom hela pandemin. Inom konstområdena bild och form, teater och film återfinns den största andelen som endast har sökt Krisstipendium 3.

---

⁷ 1 408 individer (15 procent) har sökt alla tre krisstipendier, 2 962 individer (31 procent) har sökt två krisstipendier och 5 201 individer (54 procent) har endast sökt ett av våra krisstipendier.

⁸ Konstnärnämnden, *Konstnärernas demografi, inkomster och situation*, 2016.

Vår bedömning är att pandemin inte omedelbart slog lika hårt mot yrkesverksamma konstnärer inom bild och form samt film, men att uteblivna utställningar och inställda filminspelningar efter hand försämrade ekonomin även för dessa konstnärer. Inom teaterområdet är det också betydligt vanligare med anställningar, vilket kan ha inneburit att teaterkonstnärerna drabbades i ett senare skede när anställningar inte förlängdes eller förnyades. Här ser vi också en skillnad mellan utövare och upphovspersoner. Det är vår uppfattning att frilansande utövare hörde till dem som drabbades direkt när restriktionerna infördes, på grund av inställda arbetstillfällen av alla de slag. Konsekvenserna för upphovspersoner kom enligt vad vi erfarit senare bland annat i form av uteblivna beställningar, vilket i sin tur delvis beror på köbildning av verk som fått skjutas upp under pandemin, men även på uteblivna uppförande- och upphovsrättsersättningar, då musik inte spelats i offentliga sammanhang i samma omfattning som under ett normalår.

Konstnärer verksamma inom bild- och formområdet var den största gruppen som sökte Krisstipendium 3, följt av konstnärer inom musikområdet. Det är ett sökmönster som stämmer överens med vår ordinarie bidragsgivning. Det som avviker är att andelen sökande från teaterområdet var större i jämförelse med den ordinarie bidragsgivningen.

Vi kan se att andelen ansökningar från män till Krisstipendium 3 var större än till våra ordinarie utlysningar. Det beror delvis på att andelen sökande från musikområdet, som består av en majoritet av män, var större än i vår ordinarie bidragsgivning. Det är dock inte hela förklaringen, då andelen ansökningar från män till Krisstipendium 3, var större inom alla konstområden jämfört med våra ordinarie utlysningar. Detta faktum skulle kunna vara värt att titta på fördjupat genom exempelvis en enkätundersökning.

6 Nuläge och behov framåt

Såväl offentliga som privata och ideella kulturaktörer har påverkats negativt ekonomiskt under pandemin. De negativa ekonomiska konsekvenserna har i stor utsträckning orsakats av de restriktioner som regeringen beslutade om i syfte att minska smittspridningen. Intäkter i form av inträde, avgifter, uthyrningsverksamhet och försäljning minskade eller försvann helt. Privata och ideella verksamheter drabbades särskilt hårt eftersom de är mer beroende av intäkter än offentliga aktörer.⁹ Pandemin påverkade även konstnärernas inkomster på andra sätt. Upphovs- och uppföranderättsintäkter till bland annat komponister och musiker minskade, eftersom deras musik spelades mindre i offentliga sammanhang. Inom bild- och formområdet innebar restriktionerna att utställningar ställdes in och för författare att skol- och biblioteksbesök inte kunde genomföras.

Inställda evenemang fick inom scenkonst- och evenemangsbranschen konsekvenser även för andra yrkeskategorier än de yrkesverksamma konstnärerna. Exempelvis halverades omsättningen för stödföretag till kulturverksamhet under 2020.¹⁰ Särskilt utpekade har olika typer av tekniker varit, men även mellanled som exempelvis curatorer och agentföretag. Vi har nåtts av berättelser om att tekniker har slutat och sökt jobb inom andra branscher. I sammanhanget bör nämnas att detta även gäller konstnärer och andra kulturarbetare. Enligt arbetsförmedlingens senaste statistikrapport har var fjärde som skrivits ut från arbetsförmedlingen kultur/media bytt till arbete inom annan bransch.

I början av februari 2022, fick Konstnärnämnden ett nytt uppdrag att fördela ytterligare ett krisstöd om 170 miljoner kronor. Konstnärnämnden har i sin analys kommit fram till att det behövs betydligt mer medel att fördela, för att kunna möta de ekonomiska behoven hos de yrkesverksamma konstnärer som drabbats av de senast införda restriktionerna. Den fortsatta och fördjupade ekonomiska krisen för enskilda konstnärer, gör att vi vid en utlysning förväntar oss minst 7 400 ansökningar, vilket var antalet ansökningar våren 2021 till Krisstipendium 3. Myndighetens bedömning är dock att antalet ansökningar skulle bli betydligt fler än så, eftersom pandemins ekonomiska konsekvenser för konstnärerna nu pågått ytterligare ett år sedan utlysningen av Krisstipendium 3. Konstnärnämndens styrelse är av uppfattningen att beloppet

---

⁹ Myndigheten för kulturanalys, *Ett år med pandemin. Konsekvenser och offentliga insatser inom kulturområdet*, 2021, s. 69. SOU 2021:77, kap. 2.

¹⁰ Myndigheten för kulturanalys, *Ett år med pandemin. Konsekvenser och offentliga insatser inom kulturområdet*, 2021, s. 72.

för ett krisstipendium som utlyses och hanteras av våra beslutandegrupper, bör vara minst ett prisbasbelopp per stipendium. Det innebär att det skulle behövas minst 400 miljoner kronor för att göra en ny utlysning. Styrelsen har vid tidigare utlysningar av krisstipendier uttryckt önskemål om en högre stipendiesumma, än den vi i Krisstipendium 2 och 3 fördelade. Utifrån den tidigare förda diskussionen, beslutade styrelsen att Konstnärsnämnden skulle fördela de nya 170 miljonerna som krisstöd genom tilläggsbeslut till redan beviljade ansökningar till Krisstipendium 2 och Krisstipendium 3. Detta för att öka på den stipendiesumma som tidigare fördelats till yrkesverksamma konstnärer, men också för att få en rättssäker, effektiv och snabb hantering av krisstödet.

Beslutet innebär att knappt 7 900 konstnärer den 24 februari beviljades ett krisstipendium om 21 600 kr i tillägg till tidigare utdelat krisstipendium. Stipendiesumman kommer att nå konstnärerna redan under mars månad.

Restriktionerna har nu hävts. Kulturlivet och de yrkesverksamma konstnärerna kan påbörja återstarten av sin verksamhet. Den kommer dock att ta lång tid. Uppskjutna utställningar, konserter och föreställningar ska genomföras innan nya planeras och nya uppdrag ges. Publiken ska våga sig tillbaka till salonger och andra evenemang, något som kan komma att ta tid.

Det kommer att krävas betydande ekonomiska satsningar och andra incitament från offentligt håll, för att kulturlivet ska kunna återstartas, men också för att det ska utvecklas och bli långsiktigt livskraftigt. Pandemin och kulturens kris i dess fotspår har belyst ett antal svaga punkter i framför allt yrkesverksamma konstnärers ekonomiska och sociala villkor. Det har i sin tur gjort att fler förstår och vill bidra till att skapa tryggare och bättre villkor för konstnärer. Konstnärer utgör i mångt och mycket kärnan i KKN, Kulturella och kreativa näringar, så en satsning på konstnärerna är en satsning på hela näringen.

Det finns en oro för förlorad spetskompetens både bland sidoexpertis, och i konstnärskåren som sådan. Under pandemin kunde daglig träning och ensemblerpetitioner i perioder inte genomföras. Många hade svårt att vara kreativa då det ofta krävs mötesplatser för att kreativitet ska flöda. Vår bedömning är därför att de befintliga mötesplatserna (allianser, centrumbildningar och andra främjande organisationer) behöver förstärkas för att stödja konstnärerna i återuppbyggnad av kompetens och teknik.

Men A och O är naturligtvis att professionella konstnärer ska kunna leva på sitt yrke. I den av krisen försvagade arbetsmarknaden betyder Konstnärsnämndens stipendier och bidrag kanske mer än någonsin för den enskilde konstnären. Vi har därför i vårt Budgetunderlag för perioden 2023–2025 begärt mer medel till

återstart än vi tilldelats år 2022. Vår bedömning är dessutom att extra medel för återstart kommer att behövas åtminstone fram till och med år 2025.